

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พลวัตภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ (Dynamic of Stereotype of Thai Women's who married the foreigners)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสุภาภรณ์ งามวัน (Miss Supaporn Ngamwan)
ระดับปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาสตรีศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัจนรา เปี่ยมญาติ
ปีการศึกษา	2547

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องพลวัตภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีวิทยา (Methodology) วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการผสมวิธีการ (Methods) ต่าง ๆ ทั้งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสาร ตำรา สารคดี บทความวิชาการ งานวิจัย ตลอดจนวรรณกรรมไทย (นวนิยาย) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สำรวจในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 5,844,607 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1969) ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) 0.78 ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ พบว่า พัฒนาการภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันคือเป็นภาพเหมารวมเชิงลบ ทั้งนี้ ในสมัยอยุธยาภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติคือ “ทำลายชาติ” “มีส่วนร่วมในการบั่นทอนความมั่นคงของชาติ” “ทำให้เกิดความหมองมัวต่อพระพุทธศาสนา” “ทำผิดกฎหมาย” และ “เป็นภรรยาลับ” ในช่วงรัตนโกสินทร์-สงครามโลกครั้งที่สองคือ “มีใจฝากไปชาติอื่น” “ทำลายชาติ” “ทำผิดกฎหมาย” “มีอภิสิทธิ์” “เป็นเมียเก็บ” และ “เป็นผู้หญิงบำเรอกาม” ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง-ปัจจุบันคือ “คนจน” “เห็นแก่เงิน” “ไม่มีการศึกษา” “โสเภณี” “เมียเช่า” “เมียเก็บ” และ “นางบำเรอ”

ผลจากการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิด้วยการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในปัจจุบัน เพื่อศึกษาพัฒนาการภาพเหมารวมจนถึงยุคปัจจุบัน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ปรากฏว่าร้อยละ 40.3 เห็นว่าภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก อย่างไรก็ตาม ประชาชนในปัจจุบันยังมีความเห็นด้วยเหมือนกันเป็นอันดับหนึ่งว่า ผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติไม่ว่าจะเป็นในยุคอดีตหรือในปัจจุบันนี้ก็ตาม “ยังเป็นคนไทยที่รักชาติไทยอยู่” แต่ภาพเหมารวมในอดีตนั้นจะเป็นภาพเหมารวมของ “ผู้ที่มีความยากจนมาก่อน” และเป็นภาพเหมารวมของผู้ที่ “มักไม่กล้าเปิดเผยตนเอง เพราะคิดว่าจะถูกมองว่าเป็นเมียเก็บ เมียเช่า หรือนางบำเรอ” ในขณะที่ภาพเหมารวมในยุคปัจจุบันคือ “คนกล้าต่อสู้ ทำทนายชีวิต พร้อมจะเผชิญอนาคตที่แตกต่างจากเดิม” “คนกล้าแหวกประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ความเคยชินแบบเดิม ๆ” และ “คนที่รู้สึกว่าคุณค่าสูง”

เมื่อวิเคราะห์เพศสภาพ (Gender Analysis) พบว่าโดยความคิดเห็นของเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.01$ ในประเด็นที่ว่าภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติในปัจจุบัน “มักเป็นคนที่ผิดหวังมาจากความรัก/เป็นแม่หม้ายมีลูกติด” และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.05$ ในประเด็นที่ว่า “เป็นคนที่คุณค่าสูง” และพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติของเพศชายและเพศหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.05$ คือ “การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ” กับ “การได้รับการศึกษาภาษาอังกฤษมากขึ้น”

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าความคิดเห็นของคนสองวัย คือคนวัยผู้ใหญ่ (ช่วงอายุ 20-39 ปี) และคนวัยกลางคน (ช่วงอายุ 40-59 ปี) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.01$ ในประเด็นที่ว่าภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติในปัจจุบัน “ยังเป็นคนไทยที่รักชาติไทยอยู่” “ไม่มีการศึกษาหรือมีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีลงมา” และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.05$ ในประเด็นที่ว่า “เป็นคนที่คุณค่าสูง” “มักเป็นคนที่ผิดหวังมาจากความรัก/เป็นแม่หม้ายมีลูกติด” เป็นคนกล้าแหวกประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ความเคยชินแบบเดิม ๆ” “มีฐานะยากจนมาก่อน” และพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงภาพเหมารวมของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติของคนวัยผู้ใหญ่ (ช่วงอายุ 20-39 ปี) และคนวัยกลางคน (ช่วงอายุ 40-59 ปี) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.01$ คือ “ค่านิยมของสังคมไทยเปลี่ยนไป” “อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์” “การได้รับการศึกษาภาษาอังกฤษมากขึ้น” “การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ” และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.05$ คือ “อิทธิพลจากสื่อสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์”

ข้อเสนอแนะที่สำคัญจากการศึกษาในครั้งนี้คือ สถาบันทางสังคมควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สังคมไทยมีค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การแต่งงานระหว่างผู้หญิงไทยกับชาวต่างชาติตามความเป็นจริงเพื่อให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกัน โดยปราศจากภาพเหมารวมเชิงลบซึ่งจะนำไปสู่ความรังเกียจเหยียดฉันท์และการเลือกปฏิบัติต่อกัน สำหรับการศึกษานี้ครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการให้บริการทางสังคมด้านต่าง ๆ แก่ผู้หญิงและผู้ชายที่แต่งงานกับชาวต่างชาติต่อไปด้วย